

DARÜLHADİS

İSLAMİ ARAŞTIRMALAR DERGİSİ | ISLAMIC STUDIES JOURNAL

Darülbadiis, Aralık/December 2021, sy. 1

Diyanet Cim Dergisi'nin 4-6 Yaş Öğretim Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi¹ An Analysis of Diyanet Cim Magazine in terms of Values in the 4-6 Years Curriculum

Zeynep Yüksel

Dr. Öğretim Üyesi

zeynepyuksel@karatekin.edu.tr

ORCID ID: orcid.org/0000-0001-7880-156X

Makale Bilgisi | Article Information

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 12 Ekim / November 2021

Kabul Tarihi / Date Accepted: 15 Kasım / November 2021

Yayın Tarihi / Date Published: 31 Aralık / December 2021

Yayın Sezonu / Pub Date Season: 31 Aralık / December

Atıf / Citation: Yüksel, Zeynep. "Diyanet Cim Dergisi'nin 4-6 Yaş Öğretim Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi". *Darülbadiis İslami Araştırmalar Dergisi*, 1 (Aralık 2021), 293-315.

İntihal: Bu makale, ithenticate yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.
Plagiarism: This article has been scanned by ithenticate. No plagiarism detected. web: <https://darulhadis.karatekin.edu.tr/dergi-15851-sayfasi.karatekin> | mailto: darulhadis.isl.ar.dergisi@gmail.com

Copyright © Published by Çankırı Karatekin Üniversitesi
Cankiri Karatekin University, Turkey.

Bütün hakları saklıdır. / All right reserved.

¹ Çalışma 21-23 Ekim 2021 tarihlerinde gerçekleştirilen Uluslararası Din ve Medya Sempozyumunda sözlü metin olarak sunulmuştur.

Öz

Eğitim, kişinin sahip olması gereken milli, manevi ve kültürel değerler başta olmak üzere yetenek, beceri, tutum, estetik, duyarlılık gibi davranışlar kazandırılmasını içeren bir süreçtir. Bireyin öğrenmesinde formal ve informal eğitim etkili olmaktadır. İnfomal eğitim unsurlarından birisi de medyadır. Yazılı ve görsel medya bireylerin öğrenmesinde etkili bir informal eğitim faktörüdür. Her eğitim kademesinde etkili olan medya, gelişim özelliklerine uygun olduğu takdirde okul öncesi dönemde bulunan bireylerin kazanımlarına önemli katkılar sunacağı söylenebilir.

Basılı medya unsurlarından birisi olan Diyanet Cim Dergisi okul öncesi döneme hitap etmektedir. 4-6 yaş Kur'an Kursu öğretim programına etkinlik açısından destek olmak üzere de yayınlanan dergi, nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Buna göre, Diyanet Cim Dergisinin bireylerin sahip olması istenen değerleri kazandırmasında faydalı bir materyal olduğu söylenebilir. Dergilerin incelenmesi sonucunda 4-6 yaş öğretim programında yer alan evrensel değerlerin (9 değer) hepsi dergilerin içeriğinde yer alırken dinî değerlerin (9 değer) ise sekiz tanesine dergilerde yer verildiği tespit edilmiştir. Değerlerin kazandırılması hususunda farklı etkinliklere yer verilmiş olması derginin içerik çeşitliliğinin de göstergesidir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Okul Öncesi Din Eğitimi, 4-6 Yaş Öğretim Programı, Değerler.

Abstract

Education is a process that includes the acquisition of behaviors such as talent, skill, attitude, aesthetics, sensitivity, especially national, spiritual and cultural values that a person should have. Formal and informal education is effective in the learning of the individual. One of the elements of informal education is the media. Written and visual media are an effective informal education factor in the learning of individuals. It can be said that the media, which is effective at every education level, will make significant contributions to the achievements of individuals in the pre-school period if it is suitable for their developmental characteristics.

Diyanet Cim magazine, which is one of the printed media elements, addresses the pre-school period. The magazine, which was also published to support the 4-6 year old Qur'an Course curriculum in terms of effectiveness, was examined by content analysis method, one of the qualitative research methods. Accordingly, it can be said that the Magazine of Diyanet Cim is a useful material for the acquisition of values. As a result of the examination of the magazines, it was determined that there were content related to all of the universal values (9 values) in the 4-6 age curriculum, and eight of the religious values (9 values). The fact that different activities are included in the acquisition of values is also an indicator of the diversity of the content of the magazine.

Key Words: Pre-School, Pre-School Religious Education, 4-6 old years curriculum, values.

Giriş

Bireyin yaşamında okul öncesi dönem, kişilik ve karakter gelişimi açısından kritik dönemdir. Okul öncesi dönemde bireylerin elde ettiği kazanımlar yaşamın diğer dönemlerine etki etmektedir. Bu durum bilişsel, psiko-motor ve duyuşsal açılardan dikkate alınması gereken önemli bir husustur. Aynı zamanda okul öncesi dönem, değerler eğitimi açısından da kritik dönem olarak ifade edilebilir. Okul öncesi dönemin verimli bir şekilde geçirilebilmesi, okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitsel etkinliklerin çocukların gelişim düzeyine ve hazır bulunuşluklarına uygun olmasıyla sağlanabilir. Okul öncesi dönemde dinî ve değerler eğitimi ülkemizde resmi olarak Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı 4-6 yaş Kur'an Kursları tarafından yürütülmektedir. Aynı zamanda Diyanet İşleri Başkanlığı, basılı ve görsel medya ile de çocuklara hitap etmektedir. Basılı yayınlardan birisi de 2021 Ocak ayından itibaren -gerek 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında materyal olarak kullanılmak üzere gerekse okul öncesi dönem çocuklarına yönelik olarak yayınlanan- Diyanet Cim Dergisi'dir. Bu doğrultuda ilgili derginin önsözünde dergilerin içeriğinin 4-6 yaş Kur'an Kursu öğretim programına uygun olarak hazırlandığı belirtilmiştir.

Çocuk dergileri, çocukların anlam dünyalarına hitap etmeyi ve öğretici öğeleri çocuğa kazandırmayı hedefleyen önemli bir basılı medya unsurudur. Dolayısıyla basılı medya unsuru olan çocuk dergilerinin eğitici yönünün de olması sebebiyle hitap ettiği yaş dönemi çocuklarının gelişim özelliklerine

uygun olması dikkate alınması gereken bir husustur. Çocukları eğlendirirken aynı zamanda değerlerin kazandırılması amaçlanmalıdır.

Problem

Eğitim, kişinin sahip olması gereken milli, manevi ve kültürel değerler başta olmak üzere yetenek, beceri, tutum, estetik, duyarlılık gibi davranışlar kazandırılmasını içeren bir süreçtir (Milli Eğitim Bakanlığı, 2007). Bu süreç doğumla birlikte başlar ve ömür boyu devam eder. Ömür boyu devam eden bu sürecin bir kısmında birey, kazanımlarını eğitim kurumları aracılığıyla elde etmeye çalışır. Bunun yanı sıra bireyin hayatında öğrenmesine katkı sunan pek çok unsur bulunur. Bu unsurların bir kısmı formal eğitim şeklinde devam ederken bir kısmı da informal olarak devam eder. Bireyin öğrenmesine etki eden formal ve informal eğitim unsurlarından birisi de medyadır. Yazılı medya unsurlarından birisi olan dergilerin de bireylerin öğrenmesine olan etkisi yadsınamaz. Özellikle birçok becerinin gelişmesi açısından bireylerin hazırbulunuşluğunun olduğu okul öncesi dönemde çocukların gelişim düzeylerine uygun bir dergi, onların kazanımlarını olumlu yönde etkilemektedir.

Alanyazında çocuklara yönelik yayınların içerik ve görsel olarak incelenmesine yönelik çalışmalar bulunmaktadır². Bu araştırmalar ders kitapları, çeşitli çocuk dergileri, web sitelerinin çeşitli açılardan incelemesini

² Yüksel, Büşra. *Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından Behiç Ak'ın Kitaplarında Görsel Tasarım, Değerler ve Metin İlişkisi*, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2020; Aşçı, İzafet. *İlköğretim Beşinci Sınıf Fen ve Teknoloji Ders Kitabının İçerik ve Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi*, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014; Bağcı, Hakkı. *Dokuzuncu Sınıf Bilgi ve İletişim Teknolojileri Ders Kitabının Görsel Tasarım İlkelerine Göre Değerlendirilmesi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007; İn Topuz, Begüm. *4-6 Yaş Çocuklarına Yönelik İnteraktif e-Kitap İçerikli Mobil Uygulamaların Görsel Tasarım Sorunları ve Bir Masal Kitabı Uygulanması*, Samsun: On Dokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Doktora Tezi, 2021; Gez, Aslıhan-Ekiz Can. "TRT Çocuk Dergisi'nde 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Kazanımlarının İncelenmesi", *Ekev Akademi Dergisi*, 25/85, 2021; Yeter, Faruk. *Çocuk Dergilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Değerler Açısından İncelenmesi*, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, 2019; Okumuş, Tuğba. *Türkçem Dergisi'nde Yer Alan Metinlerin Eğitsel Değerler Açısından İncelenmesi*, Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.

amaçlamışlardır. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın çocuklara yönelik olarak yayınlamış olduğu Diyanet Cim Dergisi'ne yönelik belirtilen kapsamda bir çalışma bulunmamaktadır. Dolayısıyla benzer bir çalışmanın olmaması araştırma açısından önem ifade etmektedir. Yayın hayatına 2021 Ocak ayında başlayan Diyanet Cim Dergisi'nin 4-6 yaş Kuran Kursu öğretim programında belirtilen değerlere ne düzeyde yer verdiğinin incelenmesi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Amaç

Araştırma, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından Ocak 2021 yılında yayınlanmaya başlayan Diyanet Cim Dergisi'nin 2021 Ocak-Eylül (9 Sayısı) sayılarını 4-6 Yaş Kur'an Kursu öğretim programındaki değerler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Bu doğrultuda şu sorulara cevap aranmıştır:

Diyanet Cim Dergisi 4-6 Yaş Kur'an Kursu öğretim programında yer alan evrensel değerlere ne düzeyde yer vermektedir?

Diyanet Cim Dergisi 4-6 Yaş Kur'an Kursu öğretim programında yer alan dinî değerlere ne düzeyde yer vermektedir?

Diyanet Cim Dergisinde yer alan değerlerin okul öncesi çocukların değer kazanımına katkısı nedir?

Yöntem

Okul öncesi çocuklara yönelik olarak ve 4-6 yaş Kur'an Kursları için materyal olarak hazırlanan Cim Dergisinin nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Doküman analizinde belge ve kayıtların incelenerek veriler elde edilmektedir. Doküman analizi, belirlenmiş bir amaç doğrultusunda kaynakları bulma, okuma ve değerlendirme aşamalarını kapsamaktadır (Karasar, 2005). Bu süreç araştırılması amaçlanan olgular konusunda bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesi olarak da tanımlanabilir (Yıldırım-Şimşek, 2013). Dokümanlar, bir araştırmanın verilerini tek başına oluşturabilmektedirler. Bu durumlarda ise araştırılması amaçlanan dokümanlar, araştırmanın amacına göre içerik analizine tabi tutulması gerekir (Büyüköztürk vd. 2014). İçerik analizi yönteminde, nitel veriler sistemli olarak değerlendirilir ve bu veriler araştırma sorularının değerlendirilmesinde anlamlı olduğu düşünülen önceden belirlenmiş tema, özellik ve modellere göre

sınıflandırılır. (Yıldırım-Şimşek, 2013) Bu doğrultuda incelemeler, Diyanet Cim Dergisi'nin her sayısında belirlenen değerler özelinde gerçekleştirilmiştir. Veriler, dergideki metinler, görseller ve etkinlikler bağlamında kodlanmıştır. Diyanet Cim Dergisi aylık olarak belirlenen değer için ayrı ayrı gerçekleştirilen bu analiz sonucunda, dergilerde belirtilen değerlere hangi düzeyde yer verildiği değerlendirilmiştir.

Araştırmada okul öncesi döneme hitap eden aynı zamanda 4-6 yaş Kur'an Kurslarına öğretim materyali olarak hazırlanan Diyanet Cim Dergisi, 4-6 yaş öğretim programındaki amaç değerler açısından incelenmiştir. Dergi, Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan temin edilmiş ve araştırmacı tarafından değer öğretimi kapsamında ele alınmıştır. Ocak 2021'de yayınlanan ilk sayısından itibaren 2021 Eylül ayına kadar yayınlanan toplam dokuz sayı içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Bu süreçte 4-6 Yaş öğretim programında yer alan evrensel değerler (dua, şükür, özür dileme, sevgi ve merhamet, saygı, sorumluluk, yardımlaşma, sabır, iyilik, doğruluk ve dürüstlük, adalet) ve dinî değerlere (Allah'ı, Peygamberimi, Kitabımı, insanları, kâinatı, bayramları, dinimi, dinî mekânları, vatanımı seviyorum) dergide ne derecede yer verildiği belirlenmeye çalışılmıştır.

Diyanet Cim Dergisi; Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından, 2021 yılının Ocak ayında ilk sayısı yayınlanan derginin giriş kısmında 4-6 yaş Kur'an Kursları için öğretim materyali olarak hazırlandığı ifade edilmiştir. Bu doğrultuda dergide 4-6 yaş Kur'an Kursları öğretim programına uygun etkinlik ve ders içeriklerinin olduğu derginin önsözünde belirtilmiştir. 4-6 yaş dönemindeki çocuklara yani okul öncesi döneme hitap etmek üzere hazırlanan Diyanet Cim Dergisi aylık olarak yayınlanmakta ve 34 sayfadan oluşmaktadır. Aynı zamanda dergi <https://dergi.diyamet.gov.tr/indexarsiv.php> adresinden de çevrimiçi olarak ilgililere ücretsiz olarak sunulmaktadır.

Bulgular

Bu bölümde; Diyanet Cim Dergisi'nde yer alan değerlerin 4-6 yaş öğretim programındaki değerlerle ilişki durumu incelenmiş, bu durum görseller ve doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Tablolarda 4-6 yaş öğretim programındaki hedef değerlerin Diyanet Cim Dergisinde ne kadar yer verildiği (etkinlik ve konu sayısı) belirtilmiştir.

Tablo 1: 4-6 Yaş Öğretim Programında Yer Verilen Evrensel Değerler/Öğrenme Alanı

4-6 YAŞ KUR'AN KURSU ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER VERİLEN EVRENSEL DEĞERLER/ÖĞRENME ALANI	CİM DERGİSİNDE DEĞERLERE YER VERİLME SAYISI
Dua, Şükür, Özür Dileme	14
Sevgi ve Merhamet	9
Saygı	2
Sorumluluk	6
Yardımlaşma	5
Sabır	1
İyilik	1 (5. Sayı 3. Sayfadaki hikâye/ yardımlaşma ile aynı örnek.)
Doğruluk ve Dürüstlük	1
Adalet	1

Tablo 1 incelendiğinde Cim Dergisi'nde; dua, şükür, özür dileme değerine ait 14, sevgi ve merhamet değerine ait 9, saygı değerine ait 2, sorumluluk değerine ait 6, yardımlaşma değerine ait 5, sabır, iyilik, doğruluk ve dürüstlük ve adalet değerlerine ait ise 1'er konunun işlendiğini görülmüştür.

Dua, şükür ve özür dileme değerleri ile ilgili olduğu düşünülen konu ve etkinliklere örnekler aşağıda verilmiştir:

Enes ve Dedesi: Enes, dedesinden mutlaka yeni şeyler öğrenirdi. O gün de Fatıha suresinin sonunda neden "âmin" denildiğini öğrendi. "Bizi doğru yola ilet..." duasına âmin diyorlardı. Ne olursa olsun doğruyu söyleyen ve hep doğru davranışlar yapmaya çalışan Enes, bunu öğrendiği için artık çok mutluydu (Diyanet Cim Dergisi, 2021 1/6).

Enes ve dedesi arasında geçen diyalogda Enes karakterinin dedesinden dua etmeyi ve duaya 'âmin' demeyi öğrendiği belirtilmiştir. Bu örneklikte dua etmenin ve duaya 'âmin' demenin aynı zamanda doğru bir davranış olduğu mesajı da verilmektedir.

Dua ve şükür değerleri ile ilgili 'toprağı ekiyorum' etkinliğine ait görseller aşağıda sunulmuştur.

Görsel 1: Toprağı Ekiyorum Etkinliği (Diyaret Cim Dergisi 2021, 3/29-32).

Görsel 1'deki etkinlikle yediğimiz bitkilerin topraktan yetiştirildiği bilgisi verilirken bu bitkilerin bize birer nimet olarak verildiği ve bu nimetlerin Allah tarafından verildiği anlatılarak Allah'a, verdikleri için şükretmemiz gerektiği vurgulanır.

Sevgi ve merhamet duygusunun kazandırılması konusundaki konu ve etkinliklere örnekler aşağıda verilmiştir:

Görsel 2: Canlıları Seviyorum Boyama Etkinliği (Diyanet Cim Dergisi 2021, 1/13).

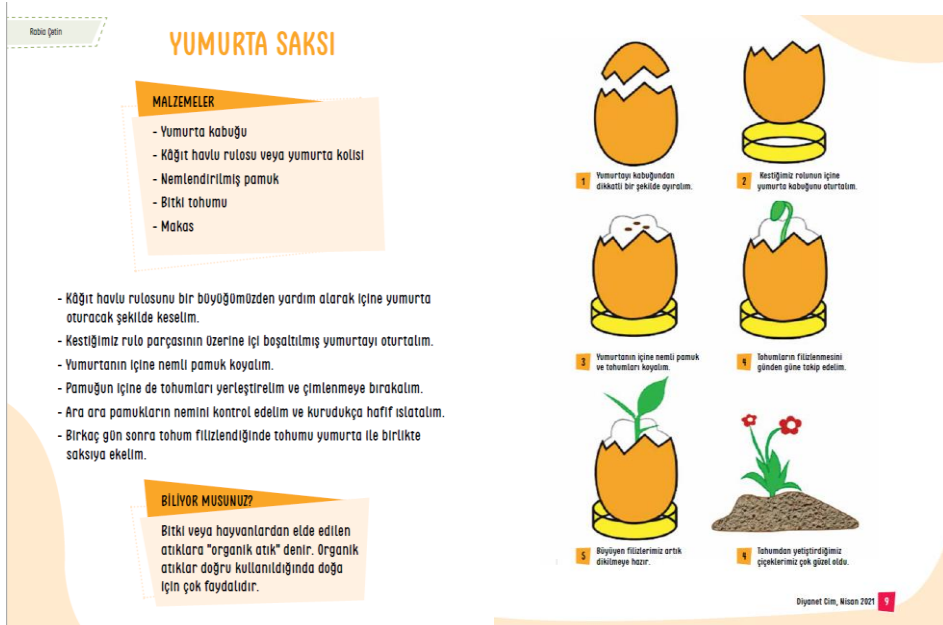
Görsel 2’de boyama etkinliğiyle birlikte verilmek istenen mesaj hayvanları sevmenin önemidir. Görsel, okul öncesi çocuklar tarafından boyanırken çocuğa rehberlik yapan yetişkinin ise diğer canlılara karşı görevlerimiz ve onlara göstermemiz gereken sevgi hakkında bilgi vermesi etkinliğin amacına ulaşmasına katkı sunabilir.

Enes ve Dedesi: Dedesiyle bahçeye çıkan Enes, etrafındaki mis kokulu çiçeklere, rengârenk kanatlı kelebeklere ve tatlı ötüşlü kuşlara bakıp; “Dedeciğim baksana, ne kadar güzeller, öyle değil mi?” dedi.

Dedesi her zamanki güler yüzüyle Enes’in başını okşadı ve “O yeryüzünde ne varsa hepsini sizin için yarattı” ayetini okudu usulca.

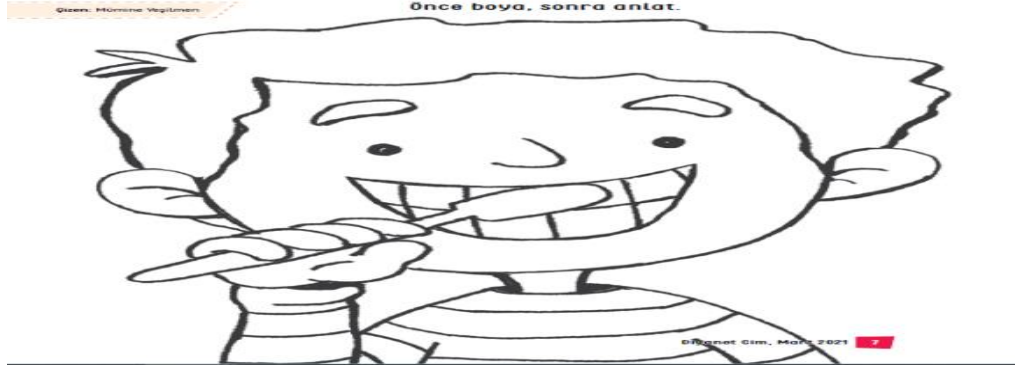
Enes sevinçle dedesine baktı ve “İçinde yaşadığımız bu güzel kâinatı ve onu yaratan Allah’ımı çok seviyorum dedeciğim” dedi (Diyanet Cim Dergisi 2021, 5/6).

Cim Dergisi’nin bütün sayılarında farklı içeriklerle yer alan Enes ve dedesi arasında geçen diyaloglarda çeşitli mesajlar verilmektedir. Yukarıda geçen diyalogda ise hem yeryüzünde yaratılan her şeyin insanlar için yarattığı vurgusuyla Allah sevgisi hem de doğadaki varlıkların güzellikleri ön plana çıkarılarak diğer canlılara karşı olumlu farkındalık oluşturulması planlanmıştır.

Görsel 3: Yumurta Saksı Etkinliği (Cim Dergisi, 2021, 4/8-9).

Görsel 3'te verilen etkinlikle çevremize karşı duyarlı ve saygılı olmamız gerektiği mesajı verilmektedir. Yumurta kabuklarının tohumların çimlenmesinde saksı olarak kullanılabilceği, yumurta kabuklarının bitkilerin büyümesine yardımcı olan içeriğe sahip olduğu etkinlik gerçekleştirilirken çocuklara anlatılır. Bu şekilde çocukların doğal atıkları değerlendirmeleri ve doğaya karşı saygılı olmaları konusunda farkındalık kazanmalarına yardımcı olunur.

Görsel 4: Bedenimize Karşı Sorumluluklarımız (Diyadet Cim Dergisi 2021, 3/6).

Görsel 5: Sorumluluklarımız Var Şiiri (Diyadet Cim Dergisi 2021, 6/ 10-11)

Görsel 4 ve 5'teki etkinliklerde de hem boyama hem de şiir/tekerleme ile bedenimize karşı sorumluluklarımızın farkına vadrılması amaçlanmıştır.

Bayram Heyecanı: Akşam ezanı okunmuş yemekler yenmişti. Küçük Kadir "Babacığım bugün teravih namazı yok mu?" diye sordu. Babası "Maalesef oğlum ama başka bir işimiz var biliyorsun." dedi gülümseyerek.

Kadir Ramazan ayının gidişine üzgündü. Ancak yarın bayram olacağı için de çok mutluydu. Ayrıca babasının dediği gibi çok önemli işleri vardı. Dışarı çıkmak için hazırlandılar. Ellerindeki paketlerle yola koyuldular. Bir evin önüne gelince babası paketlerden birini Kadir'e verip "Haydi bakalım oğlum, Allah kabul etsin." dedi. İşte en güzel kısım da burasıydı. Ve bu görev Kadir'indi.

Paketi özenle kapının önüne bırakan Kadir zile bastı. Kapı açılmadan oradan uzaklaştı. Babasıyla birlikte beklemeye başladılar. Ev sahiplerinin göremeyeceği yerdeydiler. İçeriden bir çocuk çıkıp "Anne annee bayramlıklarımız geldiii!" diye zıplamaya başladı.

Kadir bayramları en çok da bu yüzden seviyordu. Elindekileri paylaşmak, mutlulukları çoğaltmak paha biçilmezdi. Bütün hediyeler yerine ulaşınca eve döndüler. Artık yatma vakti gelmişti. Ama önce kendi bayramlığını hazırlaması gerekiyordu. Dolabını açıp bayramlığını çıkardı. Yatağın kenarına bayramlıklarını, göz kapaklarına tatlı yorgunluğu ve minik kalbine arkadaşlarının gülümsemesini koyup uykuya daldı... (Diyanet Cim Dergisi 2021, 5/6)

Bayram heyecanı hikâyesiyle yardımlaşmanın dinî yönüne vurgu yapılarak insanların birbirlerine yardım etmesinin önemi vurgulanmıştır. İnsanların özellikle bayram günlerinde birbirlerine yardım etmesinin verdiği mutluluk hissettirilmesi amaçlanmıştır.

Görsel 6: Yardımlaşma Temalı Etkinlik (Diyanet Cim Dergisi 2021, 7/12)

Görsel 6’da ise aile içi yardımlaşma vurgulanmıştır. Sofra hazırlanırken yardım etmenin eğlenceli olabileceği mesajı verilmiştir.

Sabır değeriyle ilgili içerik aşağıda verilmiştir.

Enes ve Dedesi; O gün, günlerden arifeydi Enes, bayramda giyeceği kıyafetleri dedesine gösterirken çok heyecanlıydı. “Dedeciğim, o kadar mutluyum ki yarın bayramlıklarımızı giyeceğiz.” dedi. Dedesi gülümseyerek Enes’in başını okşadı ve “Ben de çok heyecanlıyım oğlum.” dedi. Enes; “Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuş: ‘Duaların en hayırlısı arife günü yapılan duadır.’ Enes, o arife gecesini hemen ellerini açıp kendilerini bayrama ulaştıran Allah’a hamdetti. (Diyanet Cim Dergisi 2021,5/6).

Muâfır Sarıcan

HANİ BİZİM ET NERDE?

Bizim Nasreddin Hoca
Eşeği ve oğluyla
Çıkmış erkenden yola
Uzaktaki pazara
Götmüş turşu satmaya
Çok çalışmış yorulmuş
Evladım demiş sonra
Kasaptan iki ökka
Et alıp götür hele
Annen pişirsin bize
Yiyelim afiyetle
Çocuk soluk soluğa
Koşmuş hemen kasaba
İki ökka et almış
Eve varmış doğruca

Nasreddin Hocalara
O gün misafir gelmiş
Pişen lezzetli etin
Hepsini onlar yemiş
Akşam vakti olunca
Donmuş hoca oğluyla
Pek acıkmış karnı da
Bir de bakmış sofraya
Bomboş tabak ortada
Sormuş hoca hayretle
Hanım hanı et nerede?
Kadın pek telaşlanmış
Anlatmaya başlamış

Ay hocam nasıl desem
Bugün ben dışarıdayken
Bizim yaramaz kedii
Yalayıp yutmuş eti
Hoca şaşmış bu işe
Tartmış hemen kediyi
Demiş hanım öyle mi?
Bizim evin kedisi
Zaten iki ökkaydı
Tarttığım kedii ise
Yedigii et nerede?
Bunu duyan hanımı
Yaptığından utanmış
Bundan sonra kimseye
Hiç yalan söylememiş

16

17

Görsel 7: Doğruluk Değeri Konusunda Nasreddin Hoca Fıkrası (Diyaret Cim Dergisi 2021, 1/16)

Dergide insanların yalan söyledikleri zaman yaptıklarının bir şekilde ortaya çıkacağı ve doğru olmanın önemi Nasreddin Hoca fıkrasıyla verilmeye çalışılmıştır.

Aggün Pirî
Neşî Bâğra Pirî

ADALETLİ PEYGAMBERİM

O her zaman adıldı
Herkes ona güvendi
Şehirdeki insanlar
Ona emin derlerdi

Bir zamanlar Kâbe'ye
Çakça yağmur yağdı
Bu yağmurun sonunda
Duvarları yıprandı

El ele vererek
Kâbe'yi tamir ettiler
Hacer'ül-Esved taşını
Yerine koysak dediler

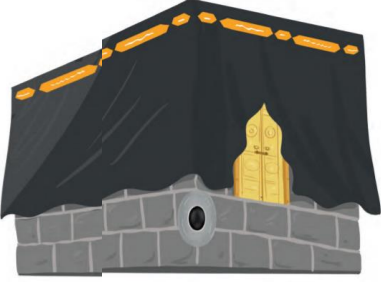
Herkes çok heyecanlandı
Birden telaşlandı
Taşı yerine koymak için
Birbiriyte yarıştı

Çünkü taş önemliydi
Herkes için kıymetliydi
Onu yerine koymak
Çok büyük bir şerefti

Sonra tartışmaya başladılar
Bir çözüm de bulamadılar
İyisi mi bu durumu
Bir hakeme soralım dediler

Tam o esnada
Muhammed'ül-Emin göründü
Onu gören herkes
Bir anda çok sevindi

Dediler, Ey emin Muhammed
Kâbe'nin duvarları tamamlandı
Şimdi en önemli iş
Hacer'ül-Esved'i koymaktır

Sonunda Peygamberimiz
Taşın yanına geldi
Bir örtüyü alıp
Yavaşça yere serdi

Taşı örtüye koydu
İnsanları çağırdı
Her ucundan tutturup
Kâbe'ye yaklaştırdı

Sonunda taşı alıp
Güzelce yerine koydu
Adaletli davranmak
Onun çözüm yoluydu

16 Diyanet Cim, Şubat 2021

17 Diyanet Cim, Şubat 2021

Görsel 8: Adaletli Peygamberim Şiiri (Diyanet Cim Dergisi 2021, 2/16-17)

4-6 Yaş Kur'an Kursu öğretim programında Peygamber sevgisi kazandırılması amaçlanmaktadır. Bunun yanı sıra Peygamberimizin özellikleri verilerek sevilen bir Peygamberin örnekligi verilmiştir.

Tablo 2: 4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğretim Programında Yer Verilen Dinî Değerler/Öğrenme Alanı

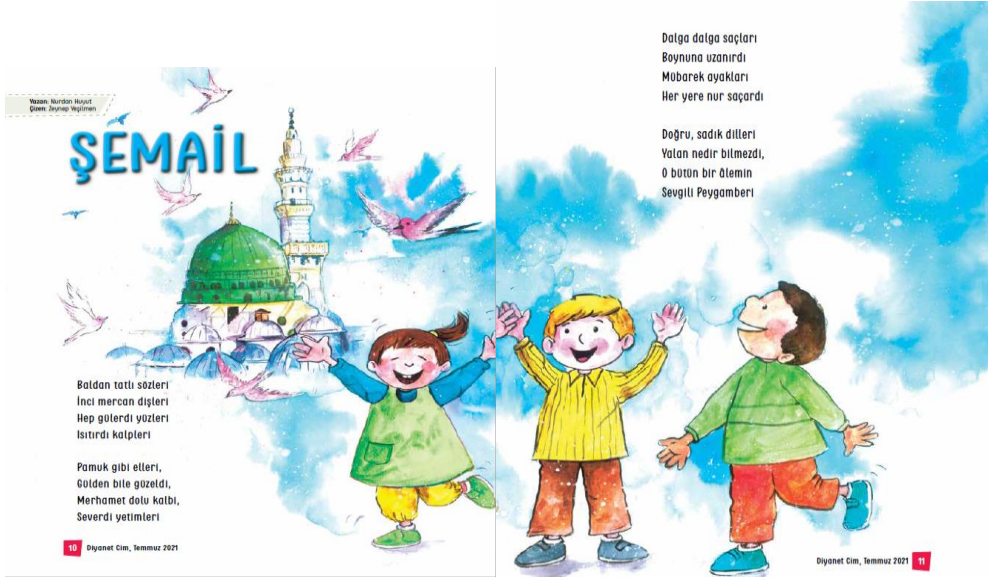
4-6 YAŞ KUR'AN KURSU ÖĞRETİM PROGRAMINDA YER VERİLEN DİNİ DEĞERLER/ÖĞRENME ALANI	CİM DERGİSİNDE DEĞERLERE YER VERİLME SAYISI
Allah'ı Seviyorum	6
Peygamberimi Seviyorum	6
Kitabımı Seviyorum	5
İnsanları Seviyorum	1 (5. Sayı İlk okuma)
Kâinatı Seviyorum	16
Bayramları Seviyorum	3
Dinimi Seviyorum	
Dinî Mekânları Seviyorum	1
Vatanımı Seviyorum	1

Tablo 2 incelendiğinde Cim Dergisi'nde, dinî değerlerden kâinat sevgisine dair 16, Peygamber sevgisine dair 6, Allah sevgisine dair 6, kitap sevgisine dair 5, bayram sevgisine dair 3 ve dinî mekân sevgisi ve vatan sevgisine dair 1'er konuya yer verilmiştir. Bunun yanı sıra "Dinimi Seviyorum" teması dergilerin genelinde yer almış olsa da hususi olarak bu konuyu işleyen bir etkinlik ya da hikâyeye yer verilmemiştir.

Allah Sevgisi: Anneannesinin köy evinin neşeli bahçesinde ıslıl ıslıl gökyüzünü seyrediyordu Elif. En sevdiği renk maviydi. Çünkü gökyüzünü izlemeye bayılırdı. Annesi portakal dolu bir tabak ile yanına geldi. "Yine mi gökyüzü sineması izliyorsun?" dedi gülümseyerek. "Evet anneciğim. Az önce büyük olan bulutun üzerinde epey zıpladım. Bir de şu buluta baksana anneciğim, tıpkı şaşkın bir ördeğe benziyor. Onunla kovalamaca oynadık." diye cevap verdi Elif.

"Güzel kızım ne kadar güzel hayaller kurmuşsun. Haydi, portakallarımızı yiyelim." dedi annesi. Keyifle yemeye başladı Elif. "Anne biliyor musun? Ben Allah'ı çok seviyorum." dedi. "Bizim için ne de çok şey yaratmış; anneannemin bahçesindeki ağaçların yapraklarından bile çok. Sana şükürler olsun, seni çok seviyorum Allah'ım!" dedi. Mutluluğuna mutluluk ekledi. Allah'ı bilmek, O'nu sevmek ne güzeldi. (Diyaret Cim Dergisi 2021, 2/2-5).

Peygamber sevgisi ile ilgili şiir ve görsele aşağıda yer verilmiştir.

Görsel 9: Peygamberimizin Özellikleri (Diyaret Cim Dergisi, 2021, 7/10-11).

Kitabımı seviyorum konulu etkinliklere aşağıda yer verilmiştir.

Görsel 10: Kitabımı Seviyorum, Boyama Etkinliği (Diyaret Cim Dergisi 2021, 3/21)

Kibra Tuncer

KİTABIMI SEVİYORUM ÇÜNKÜ...

Hepimiz kitapları çok severiz. Bize güzel hikâyeler anlatırlar. Bilgi verirler. Tüm kitaplar arasında en değer verdiğimiz kitap ise Kur'an-ı Kerim'dir. Peki, Kur'an bize ne anlatır? Biz Kur'an-ı Kerim'i neden severiz? Etkinliğimiz ile Kur'an-ı Kerim'i tanıtan bir kitapçık yapalım. Vardaki sayfayı kırmızı işaretli yerlerden kesip yeşil işaretli yerlerden katlayalım. İşte, kitapçığımız hazır. Sonra da Kur'an-ı Kerim'i neden sevdiğimizi birbirimize söyleyelim.

26 Diyaret Cim, Mart 2021

27

Kitabımı seviyorum çünkü;
Kur'an-ı Kerim, çeşitli hayvanlar, meyveler ve sebzelerden bahseder.

3

Kitabımı Seviyorum ÇÜNKÜ...

Bu Kitapçığın Sahibi

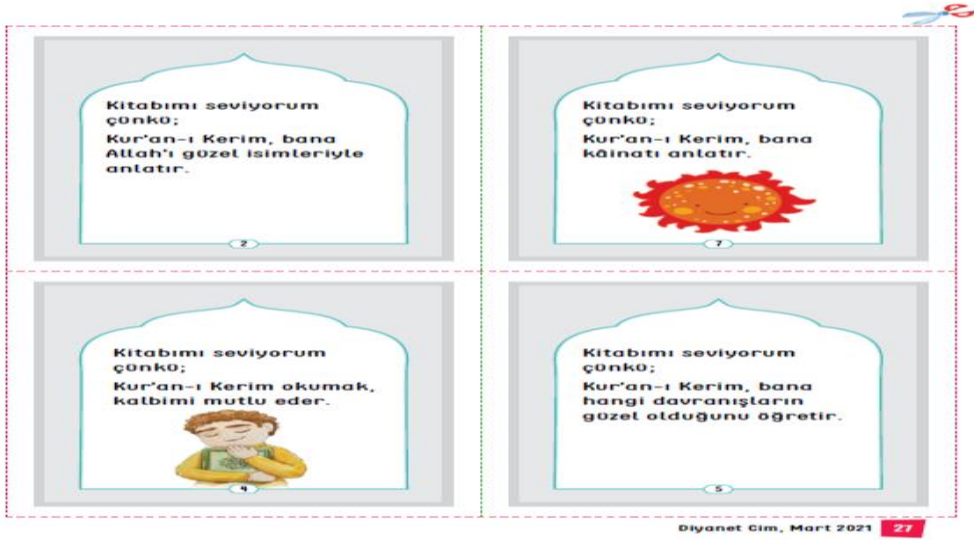
Kitabımı seviyorum çünkü;
Kur'an-ı Kerim, bana bir çok güzel dua öğretir.

4

Kitabımı seviyorum çünkü;
Kur'an-ı Kerim, bana Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'i ve diğer peygamberleri anlatır.

5

28 Diyaret Cim, Mart 2021

Görsel 11: Kitabımı Seviyorum Konulu Etkinlik (Diyanet Cim Dergisi 2021, 3/26-28).

İnsan sevgisiyle ilgili dergide yer verilen örneğe ise 5. Sayıda bulunan 'Bayram Heyecanı' adlı okuma parçası verilebilir.

Görsel 12: Doğaya ve Doğal Kaynaklara Saygılı Olmak (Diyanet Cim Dergisi 2021, 1/11)

HEPSİ SENİN İÇİN

Yazan: Elif Eren Kara
Çizen: Fatma Betül AKAR

Biz insanlarla birlikte bütün varlıkların olduğu sisteme "kâinat" denir. Şimdi sana bir sır vereyim. Bütün bu güzellikleri sen dünyada rahat ve güvenlik içinde yaşayabın diye, Allah yarattı. Senin için!
Allah, seni ne çok seviyor değil mi?
Allah'ın bizim için yarattıklarını hatırlamamızı sağlayacak bir kart yapmaya var mısın?
Haydi başlayalım!

MALZEMELERİMİZ

- Yan sayfadaki şekiller
- Makas
- Yapıştırıcı
- A4 kâğıt

NASIL YAPILIR?

Önce A4 kâğıdı akordeon gibi kırtalayacağız. Bunun için büyüklerden yardım alabilirsin. Daha sonra yan sayfadaki resimleri keserek bu akordeon kâğıdın üzerine yapıştıracağız. Hatırlar, gezegenler vs. Daha yukarıda durması için kâğıt sertletirle destekleyerek boyunu uzatabilirsin. En güzel yere ise Allah lafzını yapıştırıp etkinliği tamamlayalım. Bu karta baktıkça Allah'ın senin için neler yaptığını hatırlayıp sıkça şükredebilirsin.

26 Diyanet Cim, Temmuz 2021

Diyanet Cim, Temmuz 2021 27

Görsel 13: Kâinatı Seviyorum Etkinliği (Diyanet Cim Dergisi 2021, 7/26-27)

Çizen: Özlem Akca

Kudüs'te, Mescid-İ Aksa'da bulunan Kubbetü's-Sahra'yı boyayalım. Oradaki kardeşlerimize de dua edelim.

Diyanet Cim, Haziran 2021 27

Görsel 14: Dinî Mekânları Seviyorum Etkinliği (Diyanet Cim Dergisi 2021, 6/7)

Görsel 15: Vatanımı Seviyorum Etkinliği (Diyanet Cim Dergisi 2021, 5/7)

Sonuç ve Öneriler

Araştırmada Diyanet Cim Dergisi 4-6 yaş Kur'an Kursları öğretim programındaki değerler açısından incelenmiştir. Buna göre değerlerin kazandırılmasında Diyanet Cim Dergisi'nin faydalı bir materyal olduğu söylenebilir. Dergilerin incelenmesi sonucunda 4-6 yaş öğretim programında yer alan evrensel değerlerin (9 değer) hepsine; dinî değerlerin (9 değer) ise sekiz tanesine yer verildiği tespit edilmiştir. Değerlerin kazandırılması hususunda farklı etkinliklere yer verilmiş olması derginin içerik çeşitliliğinin de göstergesidir.

4-6 yaş öğretim programındaki değerler kapsamında Diyanet Cim Dergisi değerlendirildiğinde ise öğretim programındaki değerlerin hepsine eşit düzeyde yer verilmediği yapılan içerik analiziyle ulaşılan sonuçlardandır. Örneğin evrensel değerlerden sevgi ve merhamet değerine birçok yerde (9 farklı yerde) değinilirken iyilik, adalet, doğruluk gibi değerlere ise bütün dergilerde sadece bir defa değinilmiştir. Dergi gerek okul öncesi dönem

açısından gerekse 4-6 yaş Kur'an Kursu eğitim materyali olması göz önüne alındığında bütün değerlere ortalama aynı düzeyde yer vermesi önemlidir.

Cim Dergisi'nin okul öncesi döneminde bulunan çocuklara evrensel, dinî ve milli değerleri benimsetmek açısından önemli bir kaynak olduğu ifade edilebilir. Ayrıca aile kontrolü altında çocukların dergiden faydalanarak pek çok evrensel, dinî ve milli değeri kazanabileceği söylenebilir. Aynı zamanda derginin 4-6 Yaş Kur'an Kurslarına yardımcı materyal olarak hazırlanmış olması sebebiyle de dinî değerlere bilişsel ve duyuşsal düzeyde hitap eden etkinliklere yer verdiği yapılan incelemelerle ulaşılmıştır. Bunun yanında dergilerde soyut kavramsal ifadelerin kullanılması çocukların kavramları yaşamlarına yerleştirme konusunda etkili olabileceği ifade edilebilir. Ancak okul öncesi dönem çocuklarının soyut kavramlar açısından zihinsel hazır bulunuşluğunun olmadığı düşünüldüğünde derginin çocukların gelişim düzeyini daha çok dikkate alması gerektiği belirtilebilir.

Cim Dergisi doküman analizi yönteminin yanı sıra görsel analiz yöntemiyle de incelenebilir. Aynı zamanda okul öncesi dönemin bilişsel ve duyuşsal gelişim özellikleri referans alınarak hazırlanacak bir arayüz geliştirilerek görüntü işleme teknikleri veya yazılım programları ile detaylı bir şekilde analiz edilmesi önerilebilir.

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı

Bu çalışmada araştırma ve yayın etiğine uygun hareket edilmiştir. Çalışmanın özgünlüğüne dikkat edilmiş yararlanılan kaynaklar dipnot ve kaynakçada usulüne uygun olarak eksiksiz zikredilmiştir.

Kaynakça

Aşçı, İzafet. İlköğretim Beşinci Sınıf Fen ve Teknoloji Ders Kitabının İçerik ve Görsel Tasarım İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.

Bağcı, Hakkı. Dokuzuncu Sınıf Bilgi ve İletişim Teknolojileri Ders Kitabının Görsel Tasarım İlkelerine Göre Değerlendirilmesi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2007.

- Büyüköztürk, Şener- Kılıç Çakmak, Ebru- Aygün, Özcan- Karadeniz, Şirin. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem Akademi. 2016.
- Derman, Serdar- Acele Murat, "İbrahim Örs'ün Çocuklara Yönelik Eserlerinin Eğitsel İletiler Açısından İncelenmesi", *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 15/25, 2020.
- Diyanet Cim Dergisi, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, 1-7 Sayılar, (2021). Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2021. <https://dergi.diyamet.gov.tr/indexcim.php>
- Gez, Aslıhan- Ekiz, Can, "TRT Çocuk Dergisinde 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Kazanımlarının İncelenmesi" *Ekev Akademi Dergisi*, 25/85, (2021).
- Diyanet İşleri Başkanlığı, Kur'an Kursları Öğretim Programı (4-6 Yaş Grubu), (2018). Erişim Tarihi: 25 Ağustos 2021.
[https://egitimhizmetleri.diyamet.gov.tr/Documents/Kur'an%20Kurslar%C4%B1%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%20\(4-6%20Ya%C5%9F%20Grubu\)%202018.pdf](https://egitimhizmetleri.diyamet.gov.tr/Documents/Kur'an%20Kurslar%C4%B1%20%C3%96%C4%9Fretim%20Program%C4%B1%20(4-6%20Ya%C5%9F%20Grubu)%202018.pdf)
- İn Topuz, Begüm. 4-6 Yaş Çocuklarına Yönelik İnteraktif e-Kitap İçerikli Mobil Uygulamaların Görsel Tasarım Sorunları ve Bir Masal Kitabı Uygulaması, Samsun: On Dokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Doktora Tezi, 2021.
- Okumuş, Tuğba. *Türkçem Dergisi'nde Yer Alan Metinlerin Eğitsel Değerler Açısından İncelenmesi*, Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2018.
- Yeter, Faruk. *Çocuk Dergilerinin Sosyal Bilgiler Dersindeki Değerler Açısından İncelenmesi*, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Şimşek, Hasan ve Yıldırım Ali, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Yüksel, Büşra, *Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından Behiç Ak'ın Kitaplarında Görsel Tasarım, Değerler ve Metin İlişkileri*, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2020.